Ч. 65 (13.304). Львів, четвер 16. березня 1933. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

X. Роковини сумного акту.

Львів, 14. березня 1933.

Дня 15. березня минає десять літ від тієї історичної дати, коли то переможці зі світової війни передали Польщі суверенні права над Східною Галичиною відомим актом з 15. березня 1923 р. У десятиліття дозволимо собі зацитувати цей акт у дослівному перекладі з французької мови. Його текст такий:

„Імперія Великої Британії, Франція, Італія та Японія, що підписали разом зі Злученими Державами Америки, як головні союзні і заприязнені великодержави, версайський мировий трактат,

взявши на увагу, що згідно з арт. 87. уст. 3. цьогож трактату до них належить означити границі Польщі, які не були подрібно означені тим трактатом;

взявши на увагу, що польський уряд представив у дні 15. лютого 1923 р. Раді Амбасадорів прохання, змагаючи до того, щоби великодержави, які мають у ній своїх представників, зробили вжиток з прав, наданих їм названим артикулом;

зваживши, що зі свого боку литовський уряд своєю нотою з дня 18. листопада 1922. вже заявив, що бажає собі, аби названі великодержави зробили з тих прав ужиток;

взявши під увагу, що згідно з 91. арт. мирового договору, підписаного в Сен-Жермені, Австрія зреклася в користь головних і заприязнених великодержав усіх прав і титулів, які раніше належали до б. Австро-угорської монархії і які положені поза границями Австрії так, як є описані в 27. арт. названого договору, не є тепер предметом ніякого іншого признання;

з уваги на те, що *Польща признала, що дотично Сх. Галичини етнографічні умовини роблять конечним автономічний устрій;*

взявши на увагу, що трактат, заключений між головними союзними й заприязненими великодержавами і Польщею в дні 28. червня 1919 р., передбачив для всіх територій, що находяться під польською зверхністю, спеціяльні гарантії для меншостей, раси, мови і релігії;

взявши на увагу, що щодо границі з Росією Польща ввійшла безпосередньо у звязки з тією державою в ціли їх означення;

що дотично границі Польщі з Литвою слід мати на увазі фактичний стан, що виливає з резолюції Ради Ліги Націй з дня 3. лютого 1923 р., —

— уповажнили Конференцію Амбасадорів вирішити цю справу. Наслідком того Конференція Амбасадорів вирішує:

визнати за Польщею всі права верховної влади над територіями, що лежать між зазначеними кордонами (слідує кордон риського миру) й іншими кордонами території Польщі з резервою додержуватися відповідних точок мирового Сен-Жерменського договору щодо податків і зобовязань, які припадають на держави, до яких перейшла територія старої Австро-угорської монархії“.

Складено в Парижі 15. березня 1923. *Ерік Фіпс, Романо Авецана, Р. Пуанкаре, М. Мацуда.* — Нижче підписаний, належноуповажений, в імени польського уряду приймає вище зазначені постанови. Париж, 15. березня 1923 р.

Моріс Замойський.

Ось так виглядає текст цього, сумної памяти, акту, що був пізним епільогом збройної боротьби західньої вітки українського народу за своє право до незалежного національно-державного життя.

На широкі кола українського громадянства на всю масу українського населення зробив цей акт страшне, пригнітаюче враження. Бо в цьому громадянстві і в цій масі були живі зовсім інші надії. Тому не диво, що кілька днів цей український загал просто не хотів вірити в дійсну силу цього акту. І щойно дня 18 березня зареаґувало українське громадянство столичного Львова на цю постанову Конференції Амбасадорів масовою і могутньою демонстрацією на майдані св. Юра.

Актом з 15. березня 1923 р. творці повоєнної т. зв. версайської системи політичних відносин в Европі і поза нею завершили свою специфічну інтерпретацію права кожного народу на самоозначення і у відношенні до неволеного віками українського народу. Східна союзниця Франції, нова Польща, могла тріюмфувати. Бо в цьому акті вона завершила теж свої дипльоматичні успіхи щодо своїх східних границь.

Але від того часу минуло цілих десять літ. За той час богато дечого змінилося у світі. Версайська будівля поважно зарисувалася в численних місцях. Деякі постанови версайського договору вже нині не істнують. Творці версайської будівлі дріжать самі від своїх власних внутрішніх трудношів. Політичний европейський світ старого капіталістичного типу стоїть перед якимсь траґічним невідомим, прикритим покищо густою заслоною, за якою може критися і пропасть, повна нещастя, горя та матеріяльної і моральної руїни.

Ми за той час втратили багато-багато, але не втратили духа боротьби за своє право, не втратили глибокої віри в перемогу абсолютної справедливости в нашому політичному житті і певної надії на те, що сторінки історії народів і держав ще не замкнулись, не вичерпались і не скінчились. На них знайдеться, скорше чи пізніше окреме, самостійне місце і для нас. І під цим знаком іде десяток років наша праця і піде під ним далі на дні, місяці, роки, десятиліття. Ніщо, ніяка сила не вирве нам віри в наше велике завтра!

А щож Польща, яка виграла в 1923 р. дипльоматичну гру з нами, вже три роки передтим обеззброєними, вичерпаними мілітарними невдачами, виснаженими моральними і фізичними болями переможених? Щож вона? Її бачимо всю як на долоні. Бачимо цілу її політику внутрі, бачимо її політику за кордоном і бачимо її політику супроти нас. Автономічного устрою на наших землях нема, дарма, що перед десяти роками вона зобовязалася його ввести. Всі признаки відрубности нашого краю як політичної, так і господарської, що лишились були по Австрії, або вже скасовані, або їх поспішно касують. Уніфікація нашого краю з корінною Польщею під формально-правним оглядом на певній і прямій дорозі. Але фактично не може бути мови про неї. Виростають пропасти, творяться непроходимі барикади між ними і нами. А над усім тим знак запиту, на який дасть відповідь аж будуче.

Польща має в українській проблемі вічного боляка на свому державному організмі, якого ніяка медицина польської політичної акушерії не вилікує. І коридор і Шлеськ і Поморя і Виленщина і українські землі, а зокрема українська східно-галицька проблема — ось усі ті політичні перехрестні, що ускладнюють, утруднюють та роблять непосильною великодержавницьку політику молодої польської держави, що любить жонґлювати великими, навіть месіяністичними гаслами, а має так мало даних на їх реалізацію.

В невідомій, може й повній трагічних несподіванок, ближчій і дальшій будуччині держав і народів, упривілеєних Версаєм, ми маємо і матимемо напевно більше до зискання, ніж до втрати. Така наша віра, яку ми оправдуємо і мусимо оправдувати кожним кроком і кожним ділом, навіть найдрібнішим ділом будня.

Такі наші думки з нагоди десятиліття тих прикрих роковин. *В. М.*

50 років без Маркса.

II.

Якже уявляв собі Маркс перехід влади в державі до працюючих мас? У 1875 році Маркс писав про „диктатуру пролетаріяту“, як переходову політичну форму від капіталізму до соціялізму. Як відомо, російські комуністи, спираючись на цих словах Маркса, збудували свою криваву диктатуру „пролетарських революціонерів“ над міліонами робітників і селян. Як у **дійсности** Маркс розумів „диктатуру пролетаріяту“ видно з того, що він Париську комуну з 1871 року називав „диктатурою пролетаріяту“. А відомо, що саме ця комуна мала загальне, рівне і тайне виборче право, отже була **демократією.** Про це не люблять згадувати панове комуністи, але Маркс говорить сам за себе цілком ясно: він був рішучим противником усякої диктатури, що її проповідували за його життя французькі революціонери, прихильники Блянки, та російські „народники“ й анархісти типу Бакуніна, Ткачова, Нечаєва та інших. Ці люди хотіли захопити в руки незначних числом гуртків владу в державі і „декретувати комунізм“.

Маркс та Енгельс, його „**alter ego**“ вважаючи, що для переходу до соціялізму не досить доброї **волі** й сильного **бажання:** мусять бути насамперед економічні передумови, розвинений індустріяльний капіталізм, з яким рядом виростають маси **організованого робітництва,** як кляси, що покликана в першу чергу до боротьби за перебудову капіталістичного господарства на соціялістичне. Тимто Енґельс, напр., уважав за ідіотизм претенсії російських соціялістів, що, мовляв, Росія покаже цілому світові „шлях до соціялізму“. Аджеж писав Петро Ткачов, духовий предок Леніна й більшовизму до Енгельса у свому листі: „Наш народ, невважаючи на свою некультурність, стоїть значно ближче до соціялізму, ніж народи Західної Европи, хоч вони освіченіші від нього“.

Маркс уважав, що в країнах автократичних перехід до соціялізму піде шляхом революції, але не заперечував, що в країнах демократичних соціялістична перебудова може відбутися мирним шляхом. У своїй промові в Амстердамі 1872 р. Маркс сказав між іншим таке: „Ми не заперечуємо, що є країни, як Америка, Анґлія і, колиб я знав ліпше ваш устрій, то я сказав би може й Голяндія, де робітники можуть дійти до своєї мети мирним шляхом.“ Також Енгельс писав 1891 року: „Можна собі уявити, що старе (капіталістичне — Ред.) суспільство може мирним способом вростати в нове (соціялістичне) в тих країнах, де народне представництво зосереджує всю владу в собі, де можна конституційно робити все, що хочеться, оскільки мається за собою більшість народу.“

Це добра відповідь більшовикам, які в цілім світі бачуть для себе „революційні можливости“ і тому руйнують демократії, промощуючи шлях для диктатур фашистів. Само собою, це не перешкоджає Сталінові та його холопам називати себе „марксистами“, хоч їхній „марксизм“ тхне більше самородною Пугачовщиною та „народництвом“ Ткачова з його гимном російській „національній“ некультурности. І Лев Толстой, як відомо, теж доказував, що в деякій дозі вушивости є ступінь до моральної чесноти й спасення душі...

Про таких „марксистів“ сам Маркс дуже влучно висловився, сказавши свому зятеві Ляфарґові: „Що є безперечне так це те, що я не марксист“ (**c'est qu'il y a de certain, c'est que moi je ne suis pas marxiste"**)

Маркс був ворогом так званої революційної фрази і тих „революціонерів“, що при всякій нагоді і без нагоди проповідують повстання, революцію, атентати. Не на одиниці, хочби які героїчні, покладав він надію визволення, а на демократично організований, свідомий своїх цілей і завдань масовий рух.

Селянська проблема в марксизмі заслуговує уваги, особливо в звязку з тим, що роблять в СРСР комуністи, прикриваючися авторитетом Маркса. За часів Маркса селянство в Західній Европі було неорганізоване, політично пасивне, часто воно підпирало монархістів і диктаторів. Але Маркс не думав, що селян треба „силувати“ до соціялізму. Він уважав, що в разі соціялістичної перебудови в Західній Европі навіть примітивна російська „община“ („мір“) могла би піти за прикладом культурних країн Европи і потрохи перейти до вищих форм господарства. Насильну конфіскацію селянського майна землі Маркс та Енґельс уважали за річ непотрібну й шкідливу. „Як ми прийдемо до влади, то й не подумаємо про те, щоби насильно вивласнювати дрібних хліборобів... Наше завдання щодо дрібних селян буде полягати в тім, щоб їхню приватну власність та приватне господарство перетворити на товариське, але **не насильним шляхом**, а прикладом і пропозицією громадської допомоги для цієї мети“. (Engels. Zur Agrarfrage im Westen).

Як-же може Сталін покликуватися на „марксизм“, угрунтовуючи свою криваву насильну „колективізацію“?

Треба ще згадати про **етичні** принципи в марксизмі. Маркс не проповідував ніяких догм, він був еволюціоністом, розумів, що все в людському суспільстві зміняється, — господарський устрій, політичний лад, звичаї та мораль. Але розуміючи це Маркс був рішучим ворогом „революційного аморалізму“ російських нігілістів, які вважали, що для високої мети всі засоби дозволені. Навпаки, Маркс підчеркував, що є моральні правила, обовязкові для всіх людей. У статуті „Інтернаціональної Асоціяції Робітників“ з 1884 р. Маркс написав про моральні засади Інтернаціоналу так:

„Усі товариства та особи, що належать до Інтернаціоналу, визнають **правду, справедливість і моральність** за правила своєї поведінки між собою і в відношенні до **всіх людей**, без ріжниці кольору, віри та нації. Вони вважають обовязком кожного обстоювати людські й громадянські права **не тільки для себе, але** для кожної людини, що виконує свою повинність. Ніяких повинностей без прав, ніяких прав без повинностей“.

Як бачимо, Маркс був на сто миль далекий від більшовицької „субєктивної етики“, яка визнає тільки те за моральне й „обєктивно-наукове“, що приносить у даний момент користь комуністичній партійній диктатурі.

Минуло 50 років після смерти Маркса. Багато з його передбачень сповнилось. Одно з таких передбачень — господарську кризу — переживає тепер цілий світ у небувалому ще розмірі. Все далі поступає пролетаризація і павперизація селянства, дрібної буржуазії, інтеліґенції, а на другому бігуні концентрація капіталів. Одна з великих світових держав пробує перескочити з „царства конечности в царство свободи“ через диктатуру озброєної меншости. Але це не той шлях, що його передбачає Маркс. Недозріла економічна країна — Росія — не може проводити у світовій господарській перебудові, вона зі своїми експериментами **служить реакції**, бо розбиває сили поступової демократії та робітничої кляси в цілім світі. Ця держава не усунула кляс, а створила нову **еліту**, касту комуністичних комісарів, що безмежно визискують трудящу людність — робітників і селян для фантастичних плянів „догнати й випередити“ Европу та Америку.

Але ми не сумніваємося, що европеїзм Марксової системи переборе московську азіятчину і модні диктатури, що виявляють собою **політично** господарську руїну середніх верств суспільства. Всі спроби задержати господарський і політичний розвій капіталістичного світа скінчаться неминучим крахом. Тоді прийде час для належної оцінки Марксової системи.

П. С.

Припильнуйте справи до кінця.

З приводу переміни в останньому часі українських шкіл на утраквістичні.

Українська преса принесла вістку, що на підставі фальшивих шкільних деклярацій за польською мовою навчання Кураторія Львівської Шкільної Округи перемінила українські школи в **Раневичах і Ластівках, дрогобицького повіту на утраквістичні**. Дотичне рішення Кураторії Л. Ш. О. дня 24. лютого 1933 р. Проти того рішення внесли батьки дітей у шкільному віці тих громад рекурс до Міністерства Освіти.

Виходить, що хоча шкільний плебісцит з 1932 р. ще фактично не скінчився, то вже шкільна влада в деяких випадках надсилає рішення про зміну мови навчання в школі.

Які приписи в цій справі?

Виконний міністеріяльний розпорядок з 7. січня 1925. до плебісцитового шк. закону з 31. липня 1924. постановляє, що після закінчення шк. плебісциту за **українською** мовою навчання **(до 31. грудня)** можна вносити шк. деклярації за **польською** мовою навчання до 30. квітня (§ 10). Повітовий шкільний інспектор має **найдальше до 31. травня** предложити шкільному кураторові умотивовані внески в справі мови навчання, а опісля шкільний куратор впродовж **одного місяця** рішає про мову навчання в даній школі та умотивоване **рішення подає до відома** інтересованих осіб через **вивішення відповідної оповістки в громадськім (ґмінім) уряді**, а оскільки такого уряду нема, то в іншім видним місці у межах тої шкільної округи, одначе з виключенням самого шкільного будинку. Окрім того має бути повідомлений один з тих, що внесли деклярації з домаганням непольської та один з тих, що домагалися польської мови навчання. Від рішення куратора прислугує інтересованим батькам **відклик до міністра освіти** в речинці **до 14 днів від вивішення оповістки** у громадськім (ґмінім) уряді (§ 12).

Які фактичні можливости?

Оповіщувані тепер рішення шкільного куратора можуть відноситися до залеглих справ з попередніх літ або вже й до нового шкільного плебісциту. Бо речинець **31. травня** означений у міністеріяльному виконному розпорядку як **останній**, значить — повітовий шкільний інспектор може умотивовані внески переслати скорше і шк. куратор може скорше видати рішення.

Як пильнувати справи?

Треба щодня ходити до громадського (ґмінного) уряду і дуже пильнувати, коли громадський уряд вивісив дотичне рішення, бо від тої днини числиться 14-денний речинець рекурсу до Міністерства Освіти проти відповідного рішення шкільного куратора.

Очевидно — це річ доволі тяжка, бо таке рішення може прийти зараз або кожної днини в часі кількох місяців. Отже треба умовитися так, щоби хтось по черзі доконче ходив до громадського (ґмінного) уряду і переконувався, чи не вивісили вже рішення. Якщо рішення вивішене, то треба негайно зробити дослівний відпис того рішення.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. БЕРЕЗНЯ 1933.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ 10)

Таманґо.

(Докінчення).

Дві лодки з трудом спущені на воду і над міру навантажені, відчалили від корабля і пустилися на розгойдане море, яке кожної хвилини грозило їм затопленням. Човен поплив наперед. Таманґо з Айшею заняли місце в шалюпі, яка, богато тяжча і більше навантажена, помітно приливалася ззаду.

Чути було ще жалібні крики нещасливих, полишених на покладі корабля, коли досить велика хвиля вахлинула на шалюпу з боку і наповнила її водою. За неціпу мінуту шалюпа затонула. З човна виділи це нещастя і весларі подвоїли свої зусилля зі страху, що будуть мусіти взяти на човен кількох потапаючих. Майже всі ті, що сиділи в шалюпі, потопилися. Всього двацять доплило до корабля. Між ними були Таманґо і Айша. Коли сонце зайшло, побачили вони, як на обрію зникав човен; але що з ним сталося, ніхто не знав.

Не буду мучити читача сумним описом голодових мук. Около двацяти осіб, замкнених на малім просторі, то підкидані розбурханим морем, то смажені немилосерним сонцем, видирають собі кожного дня марні останки поживи. За кожний кусень сухаря треба заплатити бій, слабий вмирає не тому, що сильний його вбиває, а тому, що спокійно позволяє йому умерти. По кількох днях на покладі Надії залишились живими ще тільки Таманґо і Айша.

*

Одної ночі море було розбурхане, вітер дув скажено, а темрява була така, що з заднього помосту не видно було переду корабля. Айша лежала на сіннику в кімнаті капітана, а Таманґо сидів їй у ногах. Обоє мовчали вже віддавна.

— Таманґо, — сказала вкінці Айша — все, що ти тепер терпиш, це через мене...

— Я не терплю — відповів він гнівно. І кинув на сінник коло неї пів сухаря, що йому ще лишився.

— Візьми його для себе — сказала вона, відсуваючи легко сухар — я вже не голодна. Зрештою, пощо їсти? Чиж моя година не прийшла?

Таманґо піднявся без слова, вийшов хитаючися на поклад і сів під зломаною щоглою. З головою звішеною на грудях свистав гимн свого роду. Нараз понад гомін бурі і моря залунав якийсь крик; показалося світло. Повторились нові крики і велике чорне судно промайнуло понри корабель Таманґа. Так близько, що реї просунулися йому понад голову. Видів тільки дві постаті, освітлені світильником, завішеним на щоглі. Ті люди крикнули ще раз, і в ту-же мить їх корабель, несений вітром, зник у темряві. Без сумніву люди зі залоги бачили розбитий бриґ, але буря перешкодила їм завернути. Хвилину пізніше Таманґо побачив блиск і почув ґук гармачнього вистрілу; потім видно було ще один блиск, але вистрілу вже не було чути. Далі не бачив уже нічого. На другий день жодно вітрило не показалося на овиді. Таманґо положився знову на свій сінник, і замкнув очі. Його жінка Айша померла тої ночі.

*

Не знаю, скільки часу минуло, коли англійська фреґата Бельона доглянула на морі корабель без щоглів і на вигляд без усякої залоги. Вислали шалюпу. Моряки знайшли на кораблі мертву муринку і мурина, такого висохлого і худого, що був подібний до мумії. Був непритомний, але мав ще в собі іскру життя. Занявся ним лікар, взяв його під свою опіку і заки Бельона причалила до Кінґстава, Таманґо був зовсім здоровий. Спитали його про його історію. Оповів усе, що знав. Місцеві плянтатори хотіли, щоби його повісити як збунтованого мурина; але людяний губернатор взяв його в оборону, уважаючи його поступок за виправданий на тій основі, що він всетаки скористав лише зі законного права самооборони: зрештою ті, що він їх повбивав, були лише французами. Зробили з ним те, що робили з муринами, забраними зі сконфіскованих невільничих кораблів. Дали йому волю, себто, казали йому працювати для уряду. Зате мав шість су денно і харчі. Був то поставний парень. Полковник 75-го полку побачив його раз і взяв його, щоби зробити з нього барабанщика при музиці свого полку. Навчився трохи по англійськи; але не розмовляв ніколи. Зате з замилуванням пив рум і ратафію. Помер у лічниці на запалення легенів.

Подяка.

Вп. Панам Докторам Олександрові Барвінському і Олександрові Подолинському, лікарям у Львові щиро дякую за безінтересовне та успішне вилікування мене з важкої недуги.

Ольга Рудницька.

зік, коли той вийшов у ночі на своє подвіря, і пробив його ножем у серце. Рудколин упав трупом на місці, а душогуб утік. Поліція арештувала одного чоловіка, що мав кров на куртці. Вбивство стоїть у звязку мабуть з особистим злодійським порахунком.

— **Секта „крівавого місяця“.** З Вильна повідомляють, що в селі Лукші Великі поліція викрила в домі Яна Калушина сходини секти „крівавого місяця“. Калушин походить з Минщини, де радянська влада зліквідувала його секту. Прибувши до Польщі, заложив її в селі Лукшах. Збудував якусь потвору і в її пащу вливав молоко та давав іншу поживу. Мужчини і жінки танцювали довкола потвори й виправляли оргії. Селяни, згіршені тими поганськими практиками, повідомили поліцію, яка арештувала 5 жінок і 6 мужчин.

— **Загадочний тип.** Віденська поліція арештувала Володимира Будника, родом з Галичини, що представлявся за священика з Мексика, звідки втік перед релігійними переслідуваннями, і виманював від духовних осіб значні грошеві суми. Підозрівають його теж у торговлі дівчатами.

— **Скандал зі спедиторською фірмою Шенкер.** Недавно відкрила австрійська поліція, що фірма Шенкер, яка і у Львові має свою філію, транспортує до Австрії комуністичну бібулу з Берліна. У відповідь на те розвела фірма слідство і пустила до преси відповідне спростування, а як подають інші джерела до своїх філій вислала письмо, щоб не приймали комуністичних і соціялістичних транспортів з огляду на теперішне політичне положення в Німеччині. Дехто розуміє це письмо так, що фірма лише тепер не хоче таких транспортів, але як прийде нагода, то візьметься за них знову.

— **Віденський весняний ярмарок.** У Відні відбудеться в днях 12—19. березня весняний ярмарок. Цікаво, що австрійський уряд улекшив для відвідувачів одержання австрійської візи на часи, а подеку й зніс зовсім візи. Також і чехи дають залізничі знижки на ті торги при переїзді чеської території, а проїздна віза крізь Чехословаччину не коштує стільки, як давніше. Всім відвідувачам торгів дає Німеччина також даремні поїздні візи, головно полякам, естонцям, литовцям і лотишам. Летунські компанії дають знижку подорожі на 10 проц.

— **Нові джерела нафти в Австрії.** Недалеко Відня відкрито нові поклади нафти. Ще досі невідомо, які вони розміром, але великі на всякий випадок не будуть. В Горішній Австрії відкрито нові поклади земного ґазу. З тієї нагоди союз австрійських нафтових техніків влаштовує в Відні нафтову виставу.

— **Жіноча вистава в Берліні.** В Берліні підготовляють виставу, що має назву „Жінка“. Отворення відбудеться 18. березня. В ній беруть участь всі жіночі організації Німеччини, які стараються показати на виставці все, що жінки досі осягнули та всесторонно освітлити працю й завдання жінки дома і в публичному житті.

— **Пригадуємо,** що 16. березня в год. 20.15 відбудеться концерт українських ревелерсів в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка, Шашкевича 5.

— **Відчит у Станиславові.** Заходом філії „Союзу Українок“ у Станиславові відбудеться в неділю дня 19. березня 1933 р. в малій салі „Сокола“ відчит на тему: „Гігієна й відживна вартість молока та молочних продуктів“. Реферуватиме директор „Маслосоюзу“ інж. А. Палій. Початок в год. 4.30 пополудні.

— **Відтич про братів Симиренків, визначних економістів, перших українських міліонерів і чільних громадян** виголосить від Головної Управи „Рідної Школи“ в четвер, 16. ц. м. в домівці Т-ва „Бесіда“ (Народний Дім) **д-р Ілля Витанович.** Початок в год. 6. веч. Вступ за добровільними датками.

— **Замісць на балі Рідній Школі** зложили дотепер отсі Вп. громадянки й громадяни (в зол.): Тиктор Іван 25, Радомські Ірина й Орест 20, о. д-р Сампара Степан 15, д-р Полянський Станислав 10, Савойки Любов і Любомир 10, Стецьків Данило 10, д-р Федак Степан 10, радн. Дмоховський Роман, Перемишль 6, Білинська Антонина 5, д-р Налисник Юл., Дукля 5, Онишкевич Маріян 5, Пашкевич Ів., Коломия 5, Петришин Іван, Долина 5, д-р Полохайло Іван, Любачів 5, д-р Прийма Остап 5, Роздольський Йосиф 5, Рудницький Іван 5, д-р Савочка Степан, Пістинь 5, д-р Сірко Михайло, Броди 5, Скоробогатий Степан 5, д-р Стадник Микола, Козова 5, д-р Стахурський Маріян 5. Стеткевич Володимир, Підгайці 5, д-р Стронціцький А, Ходорів 5, Терлецький Михайло 5, Хомовський Іван 5, Фута Іван, Снятин 5, Фірман Василь, Зборів 5, Чапельська 5, Черевко Юрій, Луцьк 5, дир. Шах Степан Перемишль 5, д-р Коссак Олекса, Коломия 3, Козорис Мик., Любачів 3, Мануляк Лідія, Перемишль 3, Брик Володимир 2.50, інж. Паламарчук Роман, Городок 2, Левицька Лідія, Коломия 2, Довшевич Роман 2, Корятович Степан Доброгостів 2, Клітецький Роман, Стецева 2, Балтарович Михайло, Золочів 1. **Хто черговий?**

— **Дальший виказ декларованих обідів і снідань для українських безробітних, зложених в Народній Організації Українців м. Львова:** Українське Т-во Допомоги Еміґрантам 30 обідів, м-р Шавяк Ярослав 5 обідів, д-р Стецюк Юрій 10 обідів, Кондратів Дмитро 10 обідів і 10 снідань, Постолюк Петро 5 обідів і 3 снідань, о. д-р Костельник Гаврило 5 обідів, О. Й. 4 обіди, Третяк Марія 5 обідів, Бачинська Ірена 2 обіди, Дуфанець Андрій 10 обідів, Крупка 3 обіди, Івськів Мик. 5 обідів, Хромовський Іван 5 обідів, д-р Коновалець Мирон 10 обідів, радн. Кокорудз Ілля 60 снідань, Жук Григорій 15 снідань, Калинець Іван 30 снідань, дир. Тиктор Ів. 30 обідів і 30 снідань, Міщанське Брацтво 10 обідів, Фостаковський Іван 30 снідань, Ганчушка Параскевія 3 обіди, Оболонська Катерина 5 обідів, д-р Володимир Бабій 90 обідів, Гавелко Едвард 10 обідів, Русинова Ольга 5 обідів, Капралева Катерина 5 обідів, Тягнибок Гнат 10 обідів. В імені українських голодних і безробітних Народня Організація Українців м. Львова складає усім жертводавцям щиру подяку.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Страх перед свастикою.

Про Гітлера нині голосно в цілій Европі. Статті, спомини, наради державних достойників, зїзди, конференції. А все те крутиться довкола одної особи з чорними очима, підстриженими вусами і з гробовим барітоном. Довкола колишнього малярського помічника.

— Адольфе, Адольфе! — крикнув одного дня майстер кімнатного малярства. Ти чув? Війна!

— Славно! — гукнув зпід стелі Адольф і пустив путню з рук, мало майстрові голови не розбив.

Потім скочив з драбини, аж виправа зі стіни облетіла і зголосився до війська.

Не до австрійського, до якого повинен був, а до німецького, до якого ніхто його не кликав.

Австрійська команда розіслала за ним гончі листи, а німецька дала залізний хрест. В Австрії був на лісті дезертирів, у Німеччині був тричі ранений.

А по війні Адольф став Гітлером.

Не відразу, як собі дехто уявляє, а помало, з тяжким трудом і великим щастям. Помогла йому до цього зневірена суспільність і жіноча істерія, бо Гітлер мав талант і... гробовий барітон.

Чоловіки в нього повірили, а жінки почали до нього молитися.

Прийшли одні вибори — Гітлер став послом, прийшли другі — головою великої групи послів.

Ставши канцлером, перевів треті вибори і став великим Адольфом.

Адольфом зачав, Адольфом скінчив, тільки свою малярську драбину витягнув так високо, що дістав до найвищої державної влади.

Нічого у світі не діється без відгуку. Вдарив об стіл кулаком у Ню Йорку — дзенькнуть ножиці в Москві, зробить щось „Союз Українок“ у Львові — відгукнеться „Союз Українок“ у Рогатині і т. д. і т. д.

Вже каріера Муссолінія дала відгук у Галичині: Неодин з наших „прийдешніх мужів“ висував так само бороду наперед і хмарив брови зовсім як італійський „Дуче“. А звичайні смертельники навіть показували пальцями то на одного, то на другого, як на „дучеватий“ тип.

Але історія з Гітлером вивела нас до решти з рівноваги. Малярський помічник і враз — канцлер великої держави! Наполеон, колиб тепер жив, то сказав би: „Кожний молодий чоловік носить теку канцлера під пахою“.

Наполеон цього не може вже сказати, але багато наших людей подумало собі це.

І починають вітрити скрізь і всюди гітлерів.

Бувають у нас молоді люди то з чорними очима, то з пристриженими вусами, то з гробовим барітоном.

І бувають достойники, чи кандидати на достойників, які думають: Ануж! Ануж той молодяга стане Гітлером і дужим помахом української свастики (такий собі гітлерівський значок!) поскидає їх з фотелів.

Старших громадян трактують з недосяжної висоти, але перед майбутніми кандидатами на майбутнього Гітлера — реверанси з присюдами.

Ануж!..

Галактіон Чіпка.

З кіна.

КІНО „КАСІНО“: *„ЛЮДИ В ГОТЕЛЮ“.*

Голосна повість німецької письменниці Вікі Баум діждалася спершу інсценізації (ту песу бачили ми в мин. сезоні у Великому Театрі у Львові), а тепер переробки на фільму. І коли театр бореться з місцем і часом — кіно відкриває перед сценарієм та режисером величезні можливости. Таким робом і повість „Люди в готелю“ найшла у фільмі те найцінніше, чого не мав змоги передати театр: нерв великого міжнародного готелю, крізь який днем і нічю серед одностайного гамору переливаються найріжнородніші типи, з власними болями і радощами. Вікі Баум заплутала кількох випадково зустрічних готелевих гостей у спільний трагічний вузол. Герої повісти найшли виконавців у найкращих артистів Голівуду: Ґрета Ґарбо і Джоан Кравфорд, Джон і Ліонель Беррімор, Люіс Стон і Валас Бірі — цей гурт дає незрівняний концерт гри. Взагалі — це одна з найкращих реалістичних фільм останніх літ. Невідомо тільки, з чиєї ласки — цензора чи кінового оператора — не висвітлюють у „Касіні“ цілої низки сцен.

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ОЛЬГА З ГРОМНИЦЬКИХ ВІЛЬЧЕК,

вдова по емер. держ. лісничім, померла 8. березня ц. р. в Делятині, проживши 73 роки. В. їй П!

Дописи.

СТРИЙ

З потреб нашої парохії. В кожній місцевости церква є під нинішню пору головним чинником, котрий гуртує громадян, а рівночасно впливає на напрям культурного і громадянського життя. На жаль, церква у Стрию-місті вже від літ не може виконувати тої задачі, бо парох, 87-літній старець, не має сотрудника, котрий на основі закону належиться вже 70-літньому парохові, а місцевий завідатель, не зважаючи на заходи, не в силі всієї праці виконати. А тої праці є так багато! Вже перед війною трьох священиків працювало в парохії і праці мали доволі, а тепер, по війні, душстарянництво вимагає значно більшої і складнішої праці. Крім богослужень треба занятись життям у церковних брацтвах і бути їх душею, а також брати участь у культурно-суспільнім життї. Відчуваємо тут потребу розбудови церкви, будови іконостасу, вибудування братського дому на приміщення всіх установ нижчих кругів суспільности, які тільки при церкві моглиб успішно працювати і для нації не пропадати. І хоча теперішній управитель парохії старається все те обняти та взяти у всьому активну участь, то все те переходить сили одної людини.

За реактивування захоронки. Аж тепер відчувають у Стрию недостачу захоронки, яку Виділ Кружка „Рідної Школи“ усунув зі свого льокалю тому кілька літ. Бо була там і захоронка під проводом СС. Служебниць і богослужебна каплиця, котра гуртувала що-неділі і свята на Службі Божій, а в травні також на майських богослуженнях не лише дітвору цілого передмістя „Шумлявщина“ і „Помірки“, але і старших громадян, що вже відчужились були від церкви, а тепер знову до церкви завернули. Слід подумати над реактивуванням захоронки в найкоротшім часі!

САМБІР.

З діяльности Т-ва „Бойківщина“. На запросини Т-ва „Бойківщина“, яке оснувало й веде в Самборі пре красний музей, що є гордістю цілої Бойківщини, виголосив у нас д-р Ів. Німчук у неділю 12. ц. м. реферат на актуальну тему: „Допомога українців Відневі в 1683 р.“ Реферат відбувся у виповненій по береги салі „Української Бесіди“ і викликав величезне зацікавлення серед присутніх, між якими були численні родини Кульчицьких, а також селяни-шляхта з Кульчиць Шляхотських, що приїхали на відчит кількома фірами. (З того села походив, як відомо, шляхтич Юрій Кульчицький, що відзначився в часі облоги Відня турками 1683 р. і записав свій подвиг тревалими буквами в історії того міста). Після реферату відбулася коротка дискусія, з якої присутні довідалися, що українська шляхта в Самбірщині підготовляє велике свято з приводу 250-их роковин облоги Відня, аби пригадати і спопуляризувати заслуги свого краяна Юрія Кульчицького для прискорення відсічи австрійської столиці в 1683 р.

ЯВОРІВ.

Загальні Збори філії Т-ва „Сільський Господар“. Дня 20. лютого ц. р. відбулися Заг. Збори Філії Т-ва „Сільський Господар“ в Яворові у присутности понад 100 осіб — делегатів Кружків і фізичних членів. Зі звіту Виділу, доповненого звітом повіт. агронома інж. Р. Погорецького, виходить, що діяльність Філії була досить всестороння і, як на хронічну недостачу фондів, доволі видатна. При помочі агронома закладано й люстровано Кружки, уладжено курс контролі молочности, ведено досвідні поля, спроваджено для членів кращу сорту жита до посіву, спроваджено расові кнури ще-

Гітлер кандидатом на пруського премієра.

БЕРЛІН, 14. III. ПАТ. Управа націонал-соціялістичної фракції рішила зголосити у пруському соймі власного кандидата на становище премієра Прус. Цим кандидатом мав би бути Гітлер, який влученням у своїх руках обох найвищих урядів республики та Прус мав відновити традицію давної персональної унії між обома урядами. Теперішній комісар для Прус, віцеканцлер Папен обняв би становище віцеканцлера пруського уряду.

Гітлерівський прапор — державний.

БЕРЛІН, 14. III. ПАТ. Пруський комісар освіти д-р Руст у промові, виголошеній у Ганевері, заявив, що націонал-соціялісти переведуть у райхстагу внесення на приняття гітлерівського прапору зі свастикою як урядового прапору німецької республики. Націонал-соціялістична партія відноситься з належною пошаною до краски чорно-біло-червоної, але недопустить до усунення прапору, що є символом відродження Німеччини.

Годяться в справі Вестерплятте.

З Женеви повідомляють, що мін. Бек відбув 13. ц. м. конференцію з Мекдональдом і Саймоном. Після цілоденних розмов устійнено напрямні поладнання двох справ. Данціґський сенат мав би відкликати з порту данціґську поліцію, якої місце заняла би назад поліція, що підлягає портовій раді. Президент Цім мав би крім того заявити, що ніщо не стоїть на перешкоді Польщі виконувати свої права на Вестерплятте. В такому випадку польський уряд міг би зменшити залогу на Вестерплятте до стану зперед 6. ц. м.

—o—

РЕФОРМА ПАРЛЯМЕНТАРИЗМУ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 14. 3. ПАТ. На засіданні ради хр.-сусп. партії канцлер Дольфус сказав, що парлямент сам виелімінувався із сусп. життя. Уряд мусить вихіснувати це, аби перевести реформу правильника нарад парляменту та реформу конституції шляхом доразових розпорядків, виданих президентом республики. Військову раду переіменують на держ. та краєву раду. Їй віддадуть передовсім господарські справи. Полагодимо й інші справи, що їх не полагодив парлямент — заявив Дольфус.

Рада хр.-сусп. партії висловила канцерові довіря.

ЗАБОРОНА ДОВІРОЧНИХ ЗБОРІВ.

ВІДЕНЬ, 14. 3. ПАТ. Віденська поліція заборонила відбувати довірочні збори за запрошеннями, бо виявилося, що такими зборами старалися виминути заг. заборону уладжувати збори. На основі прес. розпорядку влада наложила превенційну цензуру на комун. часопис „Роте Фане". Перевели ревізії в секретаріяті комун. партії та в приватних мешканнях комун. провідників, бо влада довідалася, що комуністи агітують серед вояків. Арештували 10 людей. Крім того поліція перевела перлюстрацію комун. еміґрантів із Німеччини, що приїхали до Відня.

ВИКРИЛИ КОМУНІСТИЧНУ ЦЕНТРАЛЮ.

БУДАПЕШТ, 14. 3. ПАТ. Поліція викрила осередок комуністичної пропаганди на Мадярщині в ред. „Таршадмісемле" в домі, відки вийшла перша відозва Белі Куна. Поліція війшла саме, як відбувалося засідання та арештувала комун. штаб, 24 особи, в цьому 5 жінок. Провідником арештованих є відомий комуніст професор Маляр.

БАНК. ОБОРОТИ ІЗ ЗАКОРДОНОМ.

ВАШИНГТОН, 14. 3. ПАТ. Скарбова влада уповажнила банки, що можуть робити обороти з закордоном до відновлення діяльности.

БАНКОВІ КУРАТОРИ.

ВАШИНГТОН, 14. 3. ПАТ. Заповіджено іменування кураторів першого Нац. Банку і Торг. Нац. Банку Гардієн Нац. Банк у Дітройті. Дві щадничі каси та 5 банків у стейті Мишиген одержали дозвіл негайно відновити діяльність. Зате згадані вище банки, над якими нагляд одержують куратори, відчинять щойно пізніше.

—o—

ЕКСПОЗЕ ПРЕМ. ДАЛЯДІЄ.

ПАРИЖ, 14. 3. ПАТ. Премієр Даладіє виголосив промову перед мікрофоном про внутрішню та закордонну політику Франції. Внутрішне положення щодо рільних плодів, корчення експорту і т. д. краще ніж інших країв. Доказом того сильний курс франка. Є познаки, що положення Франції ще покращає, до чого причиниться покриття 9 міліярдового дефіциту із заг. суми 14 міліонів до кількох місяців. Згадуючи про закордонне положення впевнив премієр, що вся Франція бажає мира. Уряд уважно слідкує еволюцію міжнар. політики. В усякому випадку Франція повинна задержати холодну кров. Із розмов з англійськими держ. мужами зрозумів Даладіє, що його англ. товариші доцінюють повагу положення. Нема сумніву, що фр.-англ. порозуміння є найліпшою гарантією мира в Европі. Треба зазначити, що це порозуміння не зверталося би проти нікого, навпаки булоб отверте для всіх, що бажають щиро співпрацювати для справи мира.

САБОТАЖІ В ЕЛЄКТРІВНЯХ У СРСР.

МОСКВА, 14. 3. ПАТ. Закордонним кореспондентам у Москві розіслали комунікат, у якому сказано, що ДПУ перевело слідство в справі частих ушкоджень по електрівнях у Москві, Челябінську, Зуєві, Золотоусті і ін. містах і ствердили, що ті ушкодження доконували задля саботажу держ. службовці нар. комісаріяту тяжкого промислу. Гурт цей поставив собі за завдання нищити електричну мережу СРСР. і унерухомити держ. підприємства, що їх обслуговують ті електрівні. В саботажах брали активну участь деякі робітники англійської фірми Метрополітен Вікерс комп., яка співпрацює з СРСР. На основі умови повищої фірми про несення техн. помочі підприємствам більшовицького електр. промислу. Арештовано в тій справі 30 людей, в цьому 26 більшовицьких і 5 британських горожан. Після слідства випустили на волю 3 більшовицьких і 2 британських горожан, які підписали зобовязання, що не кинуть Москви. Ведуть слідство.

—o—

ВИДАЮТЬ ЗОЛОТО, ПРИЗНАЧЕНЕ ДЛЯ МИСТЕЦТВА.

ВАШИНГТОН, 14. 3. ПАТ. Федерел Резерв Банк видає золото, призначене на вироби творів мистецтва.

Дали їм рициновий олій і текст для співу...

З Берліна повідомляють, що до касарень при Фрідріхштрассе 234, де таборить помічна поліція, привели 150 арештованих, по більшости райхсбанерівців, комуністів, жидів та чужинців. Над тими арештованими знущалися гітлерівці тому, що не хотіли подати адрес службовців, які хотіли знати гітлерівці. Всі арештовані — деякі мусіли пити рициновий олій — мусіли ставути в ряд і співати національний та гакенкрайцлерівський гимн. Тому, що не вміли, роздали їм текст і з нього мусіли співати. Потім їх передали урядовій поліції.

НОВИНКИ

— **Поява очікуваної книжки.** Вже появилася друком нетерпеливо очікувана книжка п. з. „Релігія і церква в історії України" В. Липинського. Ціна 2.50 зол. (за кордоном 0.50 амер. дол.). На порто долучити 25 сот. Замовляти з одночасним надісланням грошей почтовими складанками, які можна дістати в кожному почт. уряді, (вписуючи як власника конта „Drużyna" — Lwów, число конта 410.928). Замовляйте скоро! Видавництво „Дружина" — Львів, почт. скритка 323. 1576 1-1

— **Студентський страйк у Львові триває дальше.** Всупереч рішенню сенатів, що з днем 13. ц. м. мали розпочатися у Львові знову виклади у всіх вищих школах, львівська академічна конференція, як головна репрезентація польської академічної молоді, рішила тогож дня продовжувати студентський страйк у всіх школах. З того приводу в академії ветеринарійної медицини прийшло між студентами до бучі, а вечером вибито в мешканні ректора Яновського шиби.

— **Тільки урядові статистичні дати важні.** Львівський куратор Гадомський видав низку розпорядків у справі всяких анкет і збирання статистичних дат у школах. Бувають випадки, що ріжні установи й товариства домагаються від шкіл інформацій щодо шкільництва. Куратор заборонив дирекціям шкіл давати відповіді без спеціяльного дозволу вищої шкільної влади. Статистичні дати, мовляв, можуть мати значіння тільки ті, що походять з головного статистичного уряду.

— **Хто виграв на льотерії?** В пятому дні тягнення Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 144876, 147247; 10.000 зол. на ч. 118184; 5.000 зол. на ч. 97325, 122717, 127242, 133864; 2.000 зол. на ч. 15039, 18718, 25896, 36079, 43321, 43953, 44832, 45278, 54959, 57249, 61520, 65396, 68126, 71638, 72858, 96330, 97300, 115845, 132084, 136950, 138958, 140423, 143002, 143283, 143633, 143747; 1.000 зол. на ч. 4065, 4437, 4835, 7561, 8441, 10418, 22889, 28290, 29145, 30680, 30693, 31987, 44109, 46975, 49679, 54324, 60124, 65625, 75904, 80153, 83319, 83737, 84574, 101868, 102158, 102612, 110430, 113954, 120407, 120633, 121256, 125487, 128556, 129691, 144660, 147533.

— **Безробітні грабують.** На склеп з вуджениною Йосифа Новака при вул. Пекарській у Львові напало кількох безробітних і почали грабити ковбаси. На крик продавця прибігли з вулиці люди, перед якими робітники втікли. Трьох із них арештовано.

— **„Горгонова" образою.** Перед львівським судом станула жінка, яку друга жінка заскаржила за образу чести. Назвала її „Горгоновою". Суддя Добровольський признав цю лайку образою й засудив заскаржену жінку на 7 днів арешту.

— **Винники волять бути селом.** Частина мешканців у Винниках під Львовом предложила громадському урядові письмо з домаганням перемінити міську адміністрацію місцевости на сільську. Тим способом хотять зменшити податкові та інші грошеві тягарі громади.

— **За комуністичну пропаганду.** Військовий суд в Перемишлі займався справою сімох вояків з 2 п. п. в Сандомирі, яким закинено шпигунство, комуністичну агітацію й намовлювання до непослуху супроти старшин. Головного обвинуваченого Мечислава Довжанта засуджено на 8 років вязниці, інших на менші кари, одного увільнено, а одного передано судові в Кельцях.

— **Нещасне кохання.** Донька власника тартаку в Солотвині пов. Богородчани залюбилася в гарному гуцулі Василю Янчуку з Росільної, що був занятий в підприємстві її батька. Надармо родичі, жиди, намовляли її, щоби вибила собі з голови те кохання. Геня заявляла вперто, що вихреститься і вийде замуж за Василя. Як задумала, так і зробила, тоді родичі виреклися її й одночасно Василь стратив заробіток у тартаку. Обоє найшлися в крайній нужді. Колиж Геня мала стати матірю, звернулася до родичів за допомогою, однак вони не хотіли з нею навіть говорити. Це так подіпало на нещасну жінку, що повісилася на дереві в городі своїх родичів.

— **Звірський злочин** доконано в Кунині пов. Жовква. Невислідженний душогуб задусив 17-літну Теодору Жултовську і кинув до ріки. Трупа добули селяни.

— **Італійський страйк в каміненоломах у Зашкові** під Львовом проголосили робітники. Управа каміненоломів, що є власністю повітової ради, відмовилася давати робітникам снідання, яке дессі діставали, наслідком чого вони здержалися від роботи.

— **Риж подешевіє.** З Варшави повідомляють, що в найблищих днях надіються розбиття рижевого картелю з причини незгоди між удільцями. Наслідком того можна надіятися значної знижки цін рижу.

— **Страйк текстильних робітників у Лодзі** триває дальше й охопив 70 тисяч осіб. Страйкарі заатакували камінням трамвай й повибивали шиби.

— **Ножем у серце.** На Михайла Рудколина в Шабельні пов. Рава Руська напав якийсь чоло-

Подяка.

Вп. Панам Докторам Олександрові Барвінському і Олександрові Подолинському, лікарям у Львові щиро дякую за безінтересовне та успішне вилікування мене з важкої недуги.

Ольга Рудницька.

...й, коли той вийшов у ночі на своє подвіря, і пробив його ножем у серце. Рудколин упав трупом на місці, а душогуб утік. Поліція арештувала одного чоловіка, що мав кров на куртці. Вбивство стоїть у звязку мабуть з особистим кровавим порахунком.

— **Секта „крівавого місяця".** З Вильна повідомляють, що в селі Лукші Великі поліція викрила в домі Яна Калушина сходини секти „крівавого місяця". Калушин походить з Минщини, де радянська влада зліквідувала його секту. Прибувши до Польщі, заложив її в селі Лукшах. Збудував якусь потвору і в її пащу вливав молоко та давав іншу поживу. Мужчини і жінки танцювали довкола потвори й виправляли оргії. Селяни, згіршені тими поганськими практиками, повідомили поліцію, яка арештувала 5 жінок і 6 мужчин.

— **Загадочний тип.** Віденська поліція арештувала Володимира Будника, родом з Галичини, що представлявся за священика з Мексика, який втік перед релігійними переслідуваннями, і виманював від духовних осіб значні грошеві суми. Підозрівають його теж у торговлі дівчатами.

— **Скандал зі спедиторською фірмою Шенкер.** Недавно відкрила австрійська поліція, що фірма Шенкер, яка і у Львові має свою філію, транспортує до Австрії комуністичну бібулу з Берліна. У відповідь на те розвела фірма слідство і пустила до преси відповідне спростування, а як подають інші джерела до своїх філій вислала письмо, щоб не приймали комуністичних і соціялістичних транспортів з огляду на теперішнє політичне положення в Німеччині. Дехто розуміє це письмо так, що фірма лише тепер не хоче таких транспортів, але як прийде нагода, то візьметься за них знову.

— **Віденський весняний ярмарок.** У Відні відбудеться в днях 12—19. березня весняний ярмарок. Цікаво, що австрійський уряд улекшив для відвідувачів одержання австрійської візи на пасах, а подеку й зніс зовсім візи. Також і чехи дають залізничі знижки на ті торги при переїзді чеської території, а проїздна віза крізь Чехословаччину не коштує стільки, як давніше. Всім відвідувачам торгів дає Німеччина також даром поїздні візи, головно полякам, естонцям, литовцям і лотишам. Летунські компанії дають знижку подорожі на 10 проц.

— **Нові джерела нафти в Австрії.** Недалеко Відня відкрито нові поклади нафти. Ще досі невідомо, які вони розміром, але великі на всякий випадок не будуть. В Горішній Австрії відкрито нові поклади земного газу. З тієї нагоди союз австрійських нафтових техніків влаштовує в Відні нафтову виставу.

— **Жіноча вистава в Берліні.** В Берліні підготовляють виставу, що має назву „Жінка". Отворення відбудеться 18. березня. В ній беруть участь всі жіночі організації Німеччини, які стараються показати на виставці все, що жінки досі осягнули та всесторонно освітлити працю і завдання жінки дома і в публичному житті.

— **Пригадуємо,** що 16. березня в год. 20.15 відбудеться концерт українських ревелерсів в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка, Шашкевича 5.

— **Відчит у Станиславові.** Заходом філії „Союзу Українок" у Станиславові відбудеться в неділю дня 19. березня 1933 р. в малій салі „Сокола" відчит на тему: „Гігієна й відживна вартість молока та молочних продуктів". Реферуватиме директор „Маслосоюзу" інж. А. Палій. Початок в год. 4.30 пополудні.

— **Відчит про братів Симиренків, визначних економістів, перших українських міліонерів і чільних громадян** виголосить від Головної Управи „Рідної Школи" в четвер, 16. ц. м. в домівці Т-ва „Бесіда" (Народний Дім) **д-р Ілля Витанович.** Початок в год. 6. веч. Вступ за добровільними датками.

— **Замісць на балі Рідній Школі** зложили дотепер отсі Вп. громадянки й громадяни (в зол.): Тиктор Іван 25, Радомські Ірина й Орест 20, о. д-р Сампара Степан 15, д-р Полянський Станислав 10, Савойки Любов і Любомир 10, Стецьків Данило 10, д-р Федак Степан 10, радн. Дмоховський Роман, Перемишль 6, Білинська Антонина 5, д-р Наливник Юл., Дукля 5, Онишкевич Марія 5, Пашкевич Ів., Коломия 5, Петришин Ів., Долина 5, д-р Полохайло Іван, Любачів 5, д-р Пнівчук Остап 5, Роздольський Йосиф 5, Білинський Іван 5, д-р Савочка Степан, Пістинь 5, д-р Сірко Михайло, Броди 5, Скоробогатий Степан 5, д-р Стадник Микола, Козова 5, д-р Залуський Марійн 5. Стеткевич Володимир, Підгайці 5, д-р Стронціцький А, Ходорів 5, Терлецький Михайло 5, Хомовський Іван 5, Фута Іван, Снятин 5, Фірман Василь, Зборів 5, Чапельська 5, Черевко Юрій, Луцьк 5, дир. Шах Степан Перемишль 5, д-р Коссак Олекса, Коломия 3, Козорис Мик., Любачів 3, Мануляк Лідія, Перемишль 3, Брик Володимир 2.50, інж. Паламарчук Роман, Городок 2, Левицька Лідія, Коломия 2, Довшевич Роман 2, Корнятович Степан Доброгостів 2, Клітецький Роман, Стецева 2, Балтарович Михайло, Золочів 1. **Хто черговий?**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Страх перед свастикою.

Про Гітлера нині голосно в цілій Европі. Статті, спомини, наради державних достойників, віади, конференції. А все те крутиться довкола одної особи з чорними очима, підстриженими вусами і з гробовим барітоном. Довкола колишнього малярського помічника.

— Адольфе, Адольфе! — крикнув одного дня майстер кімнатного малярства. Ти чув? Війна!

— Славно! — гукнув зпід стелі Адольф і пустив путню з рук, мало майстрові голови не розбив.

Потім скочив з драбини, аж виправа зі стіни облетіла і зголосився до війська.

Не до австрійського, до якого повинен був, а до німецького, до якого ніхто його не кликав.

Австрійська команда розіслала за ним гончі листи, а німецька дала залізний хрест. В Австрії був на лісті дезертирів, у Німеччині був тричі ранений.

А по війні Адольф став Гітлером.

Не відразу, як собі дехто уявляє, а помало, з тяжким трудом і великим щастям. Помогла йому до цього зневірена суспільність і жіноча істерія, бо Гітлер мав талант і... гробовий барітон.

Чоловіки в нього повірили, а жінки почали до нього молитися.

Прийшли одні вибори — Гітлер став послом, прийшли другі — головою великої групи послів.

Ставши канцлером, перевів треті вибори і став великим Адольфом.

Адольфом зачав, Адольфом скінчив, тільки свою малярську драбину витягнув так високо, що дістав до найвищої державної влади.

Нічого у світі не діється без відгуку. Вдарив об стіл кулаком у Ню Йорку — дзенькнуть ножиці в Москві, зробить щось „Союз Українок" у Львові — відгукнеться „Союз Українок" у Рогатині і т. д. і т. д.

Вже карієра Муссолінія дала відгук у Галичині: Неодин з наших „прийдешніх мужів" висував так само бороду наперед і хмарив брови зовсім як італійський „Дуче". А звичайні смертельники навіть показували пальцями то на одного, то на другого, як на „дучеватий" тип.

Але історія з Гітлером вивела нас до решти з рівноваги. Малярський помічник і враз — канцлер великої держави! Наполеон, колиб тепер жив, то сказав би: „Кожний молодий чоловік носить теку канцлера під пахою".

Наполеон цього не може вже сказати, але багато наших людей подумало собі це.

І починають вітрити скрізь і всюди гітлерів. Бувають у нас молоді люди то з чорними очима, то з пристриженими вусами, то з гробовим барітоном.

І бувають достойники, чи кандидати на достойників, які думають: Ануж! Ануж той молодята стане Гітлером і дужим помахом української свастики (такий собі гітлерівський значок!) поскидає їх з фотелів.

Старших громадян трактують з недосяжної висоти, але перед майбутніми кандидатами на майбутнього Гітлера — реверанси з присюдами.

Ануж!..

Галактіон Чіпка.

— **Дальший виказ декларованих обідів і снідань для українських безробітних, зложених в Народній Організації Українців м. Львова:** Українське Т-во Допомоги Еміґрантам 30 обідів, м-р Шавяк Ярослав 5 обідів, д-р Стецюк Юрій 10 обідів, Кондратів Дмитро 10 обідів і 10 снідань, Постолюк Петро 5 обідів і 3 снідань, о. д-р Костельник Гаврил 5 обідів, О. Й. 4 обіди, Третяк Марія 5 обідів, Бачинська Ірена 2 обіди, Дуфанець Андрій 10 обідів, Крупка 3 обіди, Івиськів Мик. 5 обідів, Хромовський Іван 5 обідів, д-р Коновалець Мирон 10 обідів, радн. Кокорудз Ілля 60 снідань, Жук Григорій 15 снідань, Калинець Іван 30 снідань, дир. Тиктор Ів. 30 обідів і 30 снідань, Міщанське Брацтво 10 обідів, Фостаковський Іван 30 снідань, Ганчушка Параскевія 3 обіди, Оболонська Катерина 5 обідів, д-р Володимир Бабій 90 обідів, Гавелко Едвард 10 обідів, Русинова Ольга 5 обідів, Капралева Катерина 5 обідів, Тягнибок Гнат 10 обідів. В імені українських голодних і безробітних Народня Організація Українців м. Львова складає усім жертводавцям щиру подяку.

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": *„ЛЮДИ В ГОТЕЛЮ"*.

Голосна повість німецької письменниці Вікі Баум діждалася спершу інсценізації (ту пєсу бачили ми в мин. сезоні у Великому Театрі у Львові), а тепер перерібки на фільму. І коли театр бореться з місцем і часом — кіно відкриває перед сценарієм та режисером величезні можливости. Таким робом і повість „Люди в готелю" найшла у фільмі те найцінніше, чого не мав змоги передати театр: нерв великого міжнароднього готелю, крізь який днем і нічю серед одностайного гамору переливаються найріжнородніші типи, з власними болями і радощами. Вікі Баум заплутала кількох випадково зустрічних готелевих гостей у спільний трагічний вузол. Герої повісти найшли виконавців у найкращих артистів Голівуду: Ґрета Ґарбо і Джон Кравфорд, Джон і Люнель Беррімор, Люіс Стон і Валас Вірі — цей гурт дає незрівняний концерт гри. Взагалі — це одна з найкращих реалістичних фільм останніх літ. Невідомо тільки, з чиєї ласки — цензора чи кінового оператора — не висвітлюють у „Касіні" цілої низки сцен.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ОЛЬГА З ГРОМНИЦЬКИХ ВІЛЬЧЕК, вдова по емер. держ. лісничім, померла 8. березня ц. р. в Делятині, проживши 73 роки. В. Її П!

Дописи.

СТРИЙ

З потреб нашої парохії. В кожній місцевости церква є під нинішню пору головним чинником, котрий гуртує громадян, а рівночасно впливає на напрям культурного і громадянського життя. На жаль, церква у Стрию-місті вже від літ не може виконувати тої задачі, бо парох, 87-літній старець, не має сотрудника, котрий на основі закону належиться вже 70-літньому пароховi, а місцевий завідатель, не зважаючи на заходи, не в силі всієї праці виконати. А тої праці є так багато! Вже перед війною трьох священиків працювало в парохії і праці мали доволі, а тепер, по війні, душстарання вимагає значно більшої і складнішої праці. Крім богослужень треба занятись життям у церковних брацтвах і бути їх душею, а також брати участь у культурно-суспільнім житті. Відчуваємо тут потребу розбудови церкви, будови іконостасу, вибудування братського дому на приміщення всіх установ нижчих кругів суспільности, які тільки при церкві моглиб успішно працювати і для нації не пропадати. І хоча теперішній управитель парохії старається все те обняти та взяти у всьому активну участь, то все те переходить сили одної людини.

За реактивування захоронки. Аж тепер відчувають у Стрию недостачу захоронки, яку Виділ Кружка „Рідної Школи" усунув зі свого льокалю тому кілька літ. Бо була там і захоронка під проводом СС. Служебниць і богослужебна каплиця, котра гуртувала що-неділі і свята на Службі Божій, а в травні також на майських богослуженнях не лише дітвору цілого передмістя „Шумлявщина" і „Помірки", але і старших громадян, що вже відчужились були від церкви, а тепер знову до церкви завернули. Слід подумати над реактивуванням захоронки в найкоротшім часі!

САМБІР.

З діяльности Т-ва „Бойківщина". На запросини Т-ва „Бойківщина", яке оснувало й веде в Самборі пре красний музей, що є гордістю цілої Бойківщини, виголосив у нас д-р Ів. Німчук у неділю 12. ц. м. реферат на актуальну тему: „Допомога українців Відневі в 1683 р." Реферат відбувся у виповненій по береги салі „Української Бесіди" і викликав величезне зацікавлення серед присутніх, між якими були численні родини Кульчицьких, а також селяни-шляхта з Кульчиць Шляхотських, що приїхали на відчит кількома фірами. (З того села походив, як відомо, шляхтич Юрій Кульчицький, що відзначився в часі облоги Відня турками 1683 р. і записав свій подвиг тревалими буквами в історії того міста). Після реферату відбулася коротка дискусія, з якої присутні довідалися, що українська шляхта в Самбірщині підготовляє велике свято з приводу 250-их роковин облоги Відня, аби пригадати і спопуляризувати заслуги свого краяна Юрія Кульчицького для прискорення відсічи австрійської столиці в 1683 р.

ЯВОРІВ.

Загальні Збори філії Т-ва „Сільський Господар". Дня 20.-лютого ц. р. відбулися Заг. Збори Філії Т-ва „Сільський Господар" в Яворові у присутности понад 100 осіб — делегатів Кружків і фізичних членів. Зі звіту Виділу, доповненого звітом повіт. агронома інж. Р. Погорецького, виходить, що діяльність Філії була досить всестороння і, як на хронічну недостачу фондів, доволі видатна. При помочі агронома закладано й люстровано Кружки, уладжено курс контролі молочности, ведено досвідні поля, спроваджено для членів кращу сорту жита до посіву, спроваджано расові кнури ще-

ли, морву, уладжено пасічничий курс і започатковано збірку фондів на створення агрономічної станиці — взірцевого господарства. З услуг агронома користали теж постійно Районові Молочарні. Філія уладила 6 ширших нарад, а крім того наради по Кружках. Філія вела дві секції контролі молочности коров, пасічничу секцію, агрономічну секцію, правну пораду та обслугувала 24 Кружки в Яворівщині і 7 у Краковеччині. Та ті Кружки майже в половині досить слабі. При деяких істнує допомоговий фонд, що покриває членам кошти за упадї корови. З мало цікавої — як на обставини — дискусії пробивався брак глибшого і ширшого зацікавлення серед членів працями Філії. Так і видно було, що всюди працюють одиниці, а загал ще досить байдуже ставиться навіть до такої важної справи, як піднесення рільничої культури. Багато ще мабуть уплине часу, заки наше рільниче населення піддасться новим вимогам господарки. **Н.**

—o—

СПОРТ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ У. С. Т. „ПОДІЛЛЯ" В ТЕРНОПОЛІ.

В неділю 5. березня ц. р. відбулися в Тернополі звичайні загальні збори Українського Спортового Т-ва „Поділля". Збори відкрив голова Т-ва д-р Яворський Іван, під якого вмілим проводом у Т-ві протягом двох літ ішла інтенсивна праця та осягнула, як на наші відносини, дуже гарні успіхи. Як видно зі звітів, „Поділля" розвинуло на терені Тернополя справді живу діяльність і може похвалитися неабиякими осягами.

Діяльність „Поділля" проявлялася у двох напрямах: Т-во плекало спортове життя, а також вело культурно-освітню працю. Щодо спорту, то найбільшу діяльність проявила секція копаного мяча, яка мала 3 дружини та секція гаківкова. Дружина копаного мяча належить до найкращих у Тернополі і є надія, що виборется на перше місце. Крім цього при Т-ві істнувала секція легкої атлетики та жіночі дружини відбиванки й кошиківки. Т-во удержувало для вжитку своїх членів та ширшого громадянства тенісовий корт, плавальню, а в зимовому сезоні совганку. Це причинилося без сумніву до розвитку тенісового, плавацького та совганкового спорту серед українців на тернопільському грунті. — Щодо культурно-освітньої діяльности „Поділля", то слід згадати шахову та театральну секцію. Шахова секція розіграла кілька турнірів між членами та 2 турніри зі спорт. рух. Т-вом „Сокіл". Театральна секція відіграла протягом року аж 16 театральних вистав, а тепер перетворилася в самостійне музично-театральне т-во „Трембіта". На спеціяльну увагу заслуговує діяльність жіночої секції, яка зібрала 100-томову бібліотеку та уладила власними силами дві імпрези: Андріївський вечір та літературний вечір у честь Лесі Українки. При Т-ві істнує постійно жіночий та мужеський хор. „Поділля" удержує власну домівку, передплачує часописи та плекає товариське життя в формі сходин, рефератів та чайних вечорів.

На Загальних Зборах вибрано новий Виділ у такому складі: д-р Мисюк Теодор голова, дир. Никифорук заст. голови, Лутовий Артим І-ий секретар, Щурківна Софія ІІ-ий секретар, Кутовий Степан скарбник, Чубатий Петро господар, Онуферко Василь орг. референт. Склад нового Виділу є запорукою, що праця в Т-ві попливе й надалі повним руслом і „Поділля" буде гідно репрезентувати наш спорт, як і досі, і перед своїми, і перед чужими. Найближчим завданням нового Виділу є створити секцію наколесників, фотографічну та лещетарську і влаштувати спортове свято з нагоди 25-літнього ювилею істнування Т-ва. **Л.**

ПОГОНЬ І ЛЕГІЯ МИСТЦЯМИ ПОЛЬЩІ В ГАКІВЦІ.

В понеділок 13. ц. м. на штучному лижвярському торі в Катовицях розіграла львівська Погонь і варшавська Легія фінальні змагання в гаківці за мистецтво Польщі, які покінчилися ремісово 1:1 (0:0, 0:0, 1:1) З уваги на такий вислід продовжувано трині змагання (до год. 2-ої в ночі — 3X10 мін.), одначе ні одна сторона не могла стрілити рішаючого голя. Тому перші два місця в мистецтві ділять із собою Погонь і Легія. Трете місце займає А. З. С. (Познань), четверте А. З. С. (Варшава).

440 КМ. НА ГОДИНУ!

Популярний в Англії рекордист — автомобіліст Малькольм Кемпбел вернув на днях з жінкою і сином з Америки до своєї батьківщини, де його повитали вже в порті наче коронованого короля. Не диво. Бо в Дейтон-Біч побив Малькольм Кемпбел недавно свій попередній рекорд (406 кільометрів автом на годину), здобуваючи цим разом новий час, а саме 440 км. на годину!

З ЛЬВІВСЬКОГО КЛЮБУ СИТКІВКАРІВ.

Звичайні Загальні Збори Львівського Клюбу Ситківкарів відбудуться в неділю 2. квітня ц. р. в год. 10. рано в домівці У. С. С. у Львові при вул. Домінїканській ч. 11. Прихильників білого спорту просимо численно явитись. **Виділ.**

ТЕРМІНИ ГОР УКРАЇНИ ЗА МИСТЕЦТВО А-КЛ. Л. З. О. П. Н.

9. 4. Україна — Погонь Стрий; 23. 4. Україна — Погонь II.; 30. 4. Україна — Лехія; 3. 5. Погонь Стрий — Україна; 14. 5. Ревера — Україна; 25. 5. Лехія — Україна; 28. 5. Світезь — Україна; 11. 6. Україна — Ревера; 15. 6. Білий Орел — Україна; 18. 6. Погонь II. — Україна; 25. 6. Україна — Сьвітезь; 2. 7. Україна — Білий Орел.

—

СПИС ЖЕРТВ

НА БУДОВУ ШПИТАЛЮ ІМ. МИТРОП. АНДРЕЯ.

Виказ XXXVI.

Збірка Т-ва Мед. Громада з нагоди вечерниць, які не відбулися 235 зол.; на це зложили по 20 зол.: д-р О. Барвінський, д-р Д. Левицький, 14 зол.: п. Музикова, по 10 зол.: д-р Б. Баранецький, д-р Т. Бурачинський, дир. М. Заячківський, д-р Л. Кульчицький, д-р Лежогубська-Чубата, інж. О. Пежанський, 9 зол.: д-р Ю. Кордюк 6 зол.: д-р П. Цимбалістий, по 5 зол.: д-р Барляк, д-р М. Вахнянин, І. Вовчук, д-р Е. Гвоздецький, п. Дмоховська, д-р С. Дмоховський, В. Кузьмович, п. Кміцикевичева, п. Е. Макарушкова, д-р Б. Макарушка, д-р Л. Максимонько, інж. Ю. Мудрак, проф. Мриц, д-р Парфанович-Вовчукова, д-р О. Прийма, рад. Рак, п. Тірова, д-р Чайківська-Ляхова, по 3 зол.: проф. Л. В. і п. Монцібовичева, 2. зол.: М. Галібей. — 25 зол. інж. Р. Зарицький, як зобовязання о. Попеля. 20 зол. Р.С.У.К. По 10 зол. еп. Н. Будка, І. Угрин, бандажист, Львів, о. Залужний, Заланів, К. Котис, Перемишль, 8 зол. збірка І. Кургана, 6 зол. коляда в Чижикові; 3 зол. пар. ур. Збараж. По 2 зол. пар. ур. Деревляни, пар. ур. Соловка, парох ур. Ляшки Долішні, Ол. Наконечний, Криве й пар. ур Солонка. По 1 зол. пар. ур. Барилів, пар. ур. Мужилів, пар. ур. Миколаїв, Ол. Яртимець, Краків. 2 ам. дол. Канцелярія Еп. Консисторії Перемишль.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Звишка курсу доляра. На львівській неофіціяльній біржі у вівторок тенденція була дуже сильна, при сильному попиті на доляра. Вже рано курс доляра значно піднісся. Біля год. 10. передполуднем платили за доляра 8.80 до 8.82. І далі доляр іде в гору.

Золото: Доляри 9.30, дукати 85.75, франки 37.00, корони 38.75.

Срібло: Корони 0.30, фльорени 0.70, рублі 1.30.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.75, 125.06, 124.44; Данціг 174.55, 174.96 174.11; Голяндія 360.50—360.60, 361.45, 359.65; Льондон 30.77—30.78, 30.93, 30.63; Париж 35.11, 35.20, 35.02; Прага 26.45, 26.51, 26.39; Швайцарія 173.35—173.40, 173.70, 172.94, Італія 45.65, 45.87, 45.43; Берлін 212.

Акції.

Банк Польський 75, 75.50.

ЗБІЖЕ.

Ціни льоко Підволочиська: Пшениця двірська 33.50—34.00, Пшениця двірська станд. 32.00—32.50, Пшениця збірна 30.75—31.25, Жито одноціле 17.50—17.75, Жито збірне 16.75—17.00, Ячмінь броварний 16.50—16.75, Ячмінь двірський 14.50—15.00, Ячмінь на мливо 12.75—13.00, Овес двірський 14.25—14.75, Овес двірський замоклий 12.25—12.75, Овес збірний замоклий 11.75—12.25, Фасоля краса 17.00—18.00, Гречка на мливо 18.50—19.50, Висівки житні 7.75—8.00, Висівки пшен. 7.50—7.75, Висівки пшен. грубі 8.50—8.75. Ціни льоко Львів: Пшениця двірська 35.00—35.50, Пшениця двірська станд. 33.50—34.00, Пшениця двірська збірна 32.25—32.75, Жито одноціле 19.00—19.25, Жито збірне 18.25—18.50, Ячмінь на мливо 14.25—14.50, Мука пшен. люкс. 60.00—61.00, Мука пшен. 50 проц. 58.50—59.50, Мука пшен. 60 проц. 56.00—57.00, Висівки житні 8.00—8.50, Висівки пшен. 9.00—9.50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 14. III.: пр. масло дес. 3.10, молоко 15—17, сметана 90, яйця 3.— Тенденція на масло і на яйця знижкова, на молоко удержана.

—

Листування Редакції.

Вп. І. С., Станиславів: Дякуємо за прислане. Про свято Крут ми вже помістили допис нашого постійного кореспондента.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.